

A tájrendezés- tájtervezés meghatározó személyisége

Dr. Misley Károly okl. mezőgazdasági mérnök, okl. városépítési-városgazdasági szakmérnök, nyugalmazott államtitkár (1937–2012)

Sorozatunkban most olyasvalakit mutatunk be **Dr. Misley Károly** személyében, aki az 1961-ben szerzett mezőgazdasági mérnöki diplomájával elsősorban a tájrendezés-tájtervezés mellett kötelezte el magát élete során, de a regionális tervezésben, a környezetvédelemben, a területfejlesztésben és területrendezésben is „otthon volt”. Gazdag szakmai munkássága alapján tájépítésként írta be nevét a „tájrendezés nagy könyvébe”. Ötven esztendő töltött el szakmájában, ebből közel két évtizedet tervezéssel, a többi minisztériumi/hivatali irányítói és szakértői munkában. A tervezői irodai és hivatali hierarchia minden lépcsőfokát végigjárta a földmérőtől az irodavezetőig, a szakági főmérnökig,

a hivatali/minisztériumi titkárságvezetőtől, osztályvezetőtől a kabinetfőnökön keresztül a közigazgatási államtitkárig, nyugdíjasként pedig a szakértőig és főtanácsosig. Mindeközben gazdag nemzetközi munkát folytatott, köszönhetően szakmai tapasztalatának, nyelvtudásának. Szakmai kiterőt is tett, nagykövet volt a tengeren túl öt évig. Három évtizeden át sikerrel oktatta a jövő nemzedékét, tanítványai ma a tájépítéssel meghatározó szakemberei. Emellett publikációinak száma jelentős, könyvek szerzője, társszerzője, szerkesztője, lektora volt. Gazdag civil tevékenységében emberi habitusa, közvetlensége, önzetlensége és embersége is megmutatkozott/tüköröződött.

ÉLETPÁLYA/ÉLETÚT RÖVIDEN

- 1937. június 6-án Budapesten született, 2012. július 25-én hunyt el Budapesten
- 1952 Budapesti Református Fiúgimnázium, majd 1952–1955 Fáy András Állami Általános Gimnázium, ott érettségizett
- 1955–1956 Budapesti Gyógyszertár Vállalat, technikus
- 1956–1961 Kertészeti és Szőlészeti Főiskola, kertészeti szakirány mezőgazdasági mérnök diploma
- 1965–1968 Budapesti Műszaki Egyetem, városépítési-városgazdasági szakmérnöki diploma
- 1967 Kertészeti Egyetem, doktori fokozat tájépítészetből
- 1967 Kuba, spanyol nyelvet tanul
- 1977 Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, vezetőképző
- 1973 USA Észak-Karolina Állami Egyetem, környezetvédelem irányítása szervezése tanfolyam
- 1984 Oslói Norvég Királyi Egyetem, regionális tervezés és környezetvédelem tanfolyam
- 1961–1982 Városépítési Tervező Vállalat (majd VÁTI) felmérő geodéta, tervező, osztályvezető, regionális tervezési irodavezető, környezetvédelmi szakfőmérnök, közben
- 1972–1974 Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium környezetvédelmi titkárságvezető
- 1982–1989 Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal főosztályvezető-helyettes, majd a jogutód, Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium főosztályvezető-helyettes
- 1989 Belügyminisztérium, területfejlesztési nemzetközi főtanácsadó
- 1989–1993 Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium főosztályvezető-helyettes, főosztályvezető, majd közigazgatási államtitkár
- 1993–1997 Külügyminisztérium rendkívüli és meghatalmazott nagykövet
- 1998-tól nyugdíjas, területrendezési és környezetvédelmi tanácsadó
- 1998–2008 Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, jogutódai, Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium területrendezési nemzetközi referens (közben Környezetvédelmi Minisztérium kabinetiroda vezető)
- Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, ill. jogutódai (ma Budapesti Corvinus Egyetem) címzetes egyetemi docens
- Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar oktatója
- külföldi egyetemeken környezetvédelemmel kapcsolatos tárgyak oktatója

SAKMAI ÉS EGYÉB SZERVEZETEKBN FOLYTATOTT TEVÉKENYSÉGEI¹

- Magyar Kert- és Tájépítésszek Szövetsége alapító elnöke
- Magyar Állatvédő Egyesület elnöke
- Magyar Természetbarát Szövetség elnöke két cikluson keresztül 1992-1996
- Gellérthegy-Védő Egyesület alapító tagja, elnöke 2008-2009 között
- Magyar Monte Grappa Baráti Kör Egyesület alelnöke
- könyvek szerzője, társszerzője, szerkesztője, lektora, publikációk, tanulmányok, cikkek készítője

SAKMAI ELISMERÉSEK, KITÜNTETÉSEK

- 2000 Ormos Imre Emlékérem
- 2009 Pro Régió Díj

„A magyar természetvédelem reklámcai” 1983. Misley Károly és Gerzánics Annamária (fotó: Morvay István)

Közel két évtized a VÁTI²-ban

Dr. Misley Károly a Kertészeti és Szőlészeti Főiskolán³ diplomázott 1961-ben mezőgazdasági mérnökként, diplomamunkájának témája „A sümegi Népkert kertrendezési tervének megoldása” volt. Diplomájának megvédését követően a VÁTI-hoz került, kezdetben felmérő geodéta, gyakornok, majd zöldterületi-tervező lett.

1967-ben doktori fokozatot szerzett tájépítészetből „A kínai kertek hatása a japán és az európai kertművészetre” című disszertációjával. Majd 1968-ban a BME Építészmérnöki Karán szakmérnöki képesítést kapott városépítés-városgazdasági szakon.

Az első – mai értelemben és a nemzetközi gyakorlatnak is megfelelő – tájrendezési tervek a VÁTI-ban a 60-as évek végén készültek, többek között Misley Károly, Morvay István és mások közreműködésével. A Velencei tóra⁴ elsőként hazánkban, a Tihanyi-félszigetre⁵, a Badacsonyra készített tájrendezési tervek

1 Nemzetközi tevékenysége az egyes fejezetekben kerül bemutatásra

2 Városépítési Tudományos és Tervező Intézet, 1971-ig Városépítési Tervező Vállalat

3 Később Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, ma a Budapesti Corvinus Egyetem szervezeti egysége

4 Velencei-tó vízgyűjtő területének tájrendezési terve, 1967. Tervező: Morvay István

5 Tihanyi összsvont rendezési tervének programja 1970. Tervezők:

Szabadkígyós, Kastélypark, 1985 OKTH Főosztályi kihelyezett tanulmányi értekezlet. A résztvevők között Misley Károly, Szabó Péter, Csete György, Meszlényi Zoltán, Bács Zoltán, Persányi Miklós (fotó: Morvay István)

ma is megfelelnek a velük szemben támasztott szakterületi elvárásoknak.

Az ENSZ Környezetvédelmi Programja (United Nations Environment Programme – UNEP) és a korábban az ENSZ Emberi Települések Központja által működtetett Emberi Települések Programja (United Nations Human Settlements Programme – UN-HABITAT) partnerségi együttműködéseiben az ÉVM megbízásából szakértőként, illetve az egyik bizottság tisztviselőjeként vett részt 1973-1975 között.

Két rövid „kitérővel” 1982-ig dolgozott az intézményben, az első kitérő egy 1967-es spanyol nyelvtanulással egybekötött fél-éves kubai ösztöndíjas tanulmányút volt.

1972-1974 között meghívták/áthelyezték az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériumba (ÉVM), ahol környezetvédelmi titkárságvezető lett. Ebben az időben a VÁTI állami felügyeletét az ÉVM látta el.

A VÁTI-ba való visszatérése után 1974-1982 között regionális tervezési irodavezető, majd környezetvédelmi szakfőmérnök. Ekkor készült a VÁTI-ban – többek között – az Országos Területrendezési Terv, az Országos Üdülőtérületi Tervkoncepció, amelyeknek, mint irodavezető, mint szakfőmérnök ő is részese volt. 1981-83 között az ENSZ-ECOSOC Város és Regionális kutatási csoport elnöke.

Misley Károllyal együtt kezdett dolgozni a VÁTI-ban évfolyamtársa, Morvay István tájépítész, mint egykori zöldfelület-tervezési szakosztályvezető, így idézi fel e közel két évtizedet:

Azok a kezdeti idők, melyeket együtt töltöttünk, valójában a szakmai úttörés munkájával jellemezhetőek. Az azt megelőző évek egysíkú, szovjet típusú városrendezési tervezését követően megindult egyfajta urbanisztikailag tágabb látókörűnek mondható folyamat, mely az addig döntően építészeti orientáltságú tervezés gyakorlatának szélesítésére irányult. Szerencsésnek mondhattuk magunkat, hogy pont ebben az időszakban kerültünk a VÁTI-ba, ahol lehetőségünk nyílt a zöldfelületi tervezés módszereinek, s az akkor elvártnak mondható normatív követelményeknek a kidolgozására és bevezetésére. A kezdeti idegenkedést és óvatosságot az akkori vállalatvezetés befogadó szellemiségének köszönhetően lassan-lassan felváltotta a szakmai elfogadottság. Mindez természetesen nem valósulhatott volna meg az „alma mater”-ből hozott, Ormos Imre professzortól kapott alapok felhasználása nélkül. Ennek köszönhetően volt lehetőségünk a hazai várostervezésben néhány év leforgása alatt a települési zöldfelületi rendszer elvi kialakítását több tucat településrendezési tervben közreműködőként a tervezési metodika kötelező részévé tenni.

Zemplén Tájvédelmi körzet helyszínelésén 1989. Misley Károly, Török Éva, Morvay István (fotó: Bartucz Ferenc)

Ezzel egy időben fokozatosan egyre több és több tájépítész kollegának sikerült a VÁTI-ban munkahelyet, majd az oktatási tevékenységbe is bekapcsolódva szakmai gyakorlati helyet teremteni a vállalatnál. Több későbbi szakmai vezető, egyetemi oktató itt ismerkedett meg gyakornokként a tervezés mindennapjaival.

Ezek azonban csak az első lépések voltak. A hetvenes évekre tájépítész szakmai körökben már nyilvánvalóvá vált, hogy a településrendezés nem maradhat meg a szűkebben értelmezett „belterület” határain belül. Az üdülés, a gazdálkodás, az ipar, és az infrastruktúra térségeinek fejlesztési érdekei hosszabb távon igényelték a rendezés kiterjesztését a külterületre. Rövidesen felmerültek az egyre érzékelhetőbb környezeti problémák. Ismét a sorsnak volt köszönhető, hogy voltak olyan, mai kifejezéssel élve menedzser szemléletű befolyásos, helyi, vagy térségi vezetők, akik vállalták az újszerű dolgokat. Így nyílt lehetőségünk a tájépítészeti szemlélet új tervezési módszerként való bevezetésére a térségi, regionális tervezésbe. A későbbiekben számos tájépítészeti kutatásban működünk közre a Kertészeti Egyetem Tájépítészeti karával, dr. Mócsényi Mihály professzorral a tájértékelés módszereinek kidolgozásában, és az egyedi tájértékek fogalmi meghatározásában.

Innen már csak egy lépés volt, hogy a nemzetközi urbanisztikai gyakorlatnak megfelelően a hazai tervezési módszer fejlesztési folyamatába is integrálni lehetett a tájrendezési tervezést a település teljes területére, majd néhány év múlva ezt a tevékenységet a térségi, regionális tervezés szintjére is emelni.

Misley Károly VÁTI-s pályafutásának második szakaszában átvette a térségi tervezés irányítását, így már a nagyobb léptékű tájrendezés területén tevékenykedett. Vezetése alatt készült el a Bala-

Csongrád Körös torok 2007. (fotó: Gerzánics Annamária)

Balatonakarattyán, a Fürdőtelep Egyesület 2008. aug. 20.-i megemlékezése, Misley Károly és Morvay István (foto: Drobní Mária)

ton térségének új regionális rendezési terve, melyet Kotsis Lajos főtervező neve fémjelzett. Ennek a munkának már szerves részévé vált a tájépítészeti tervezés.

Sajnos ez a folyamat az elmúlt évtizedek során megakadt, szakmai érvrendszerünk más érdekekkel került szembe, s ez tájaink értékeinek erodálódásához, veszélyeztetettségéhez vezetett kellő szabályozási, hatósági és végrehajtási háttér hiányában. Több évtizedes szakmai múltam vége felé keserűen kell tudomásul vennem, hogy ma már egy egyszerű építési engedélynek sem kötelező része a kertépítészeti terv.

A Misley Károllyal együtt töltött évek, évtizedek a szakmai együttgondolkodás és közös célok megfogalmazásának kivételes példaként említhető. A sok fárasztó küzdelem, apró munka, és a szakma érdekeinek érvényesítése csak egy ilyen életre szóló nézetazonosság keretében volt megvalósítható. Szakmai együttműködésünk következő fázisa már a környezetvédelem volt, az ágazat főhatósági irányításában dolgoztunk együtt, még a 90-es éveket megelőzően. De ez már egy másik, új kihívásokkal járó fejezet volt.

A környezet- és természetvédelem, a területfejlesztés, a területrendezés szolgálatában ...titkárságvezető ... államtitkár ... és egy kis kitérő

1982-ben egykori ÉVM-es főnöke meghívta az Országos Környezet és Természetvédelmi Hivatalba (OKTH). Az OKTH-ban, majd a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztériumban főosztályvezető-helyettesként dolgozott 1989 áprilisáig. Ebben az időszakban kezdeményezte és irányította a környezetorientált területrendezési tervek előképének tekinthető regionális tájrendezési tervek készítését. 1986-1989 között a Magyar-Jugoszláv környezetvédelmi bizottság elnöke.

A rendszerváltás előtti utolsó hónapokban a Belügyminisztérium területfejlesztésért felelős miniszterhelyettese mellett dolgozott.

1990-ben a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztériumban (KTM) először a Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya főosztályvezető-helyettese, majd a Településrendezési Főosztály főosztályvezetője, ezt követően Keresztes Sándor miniszter közgazgatási államtitkára volt 1991-1993 között.

Nehéz időszak volt ez, hiszen a Bős-Nagymarosi vízlépcső aktuális problémái, a természetvédelem – építésügy – örökségvéde-

Misley Károly a 2008-as Monte Grappa (Olaszország) hegyén tartott I. világháborús ünnepségen a magyar küldöttség beszédét mondja (<http://fk.uw.hu/10JAN.PDF>)

lem kompetenciáinak összehangolása, valamennyi szakterület új jogi szabályozása alapjainak lerakása volt a KTM fő feladata. Ekkor kellett kiépíteni az EU tagállamaival és intézményeivel való kapcsolatrendszer, felkészülni a jogharmonizációra.

Az új környezetvédelmi törvény előkészületei ebben az időben folytak, amelynek részese volt Misley Károly is, megalkotására 1995-ben került sor⁶.

Keresztes Sándor így emlékezett a Misley Károly Emlékülésen erről az időszakról⁷:

... „1993 január végéig álltam a minisztérium élén és ez alatt az idő alatt maximálisan számíthattam az államtitkár úr szakszerű és lojális, megbízható, fáradtságot nem ismerő (vagy legalábbis nem mutató) munkájára. Közigazgatási tapasztalatát és átfogó szakmai ismereteit hatékonyan tudta érvényesíteni a kormányzati koordinációban.Külön szerencse, hogy Misley Károly a KTM nemzetközi főosztályán végzett munkája és nyelvtudása révén ezen a területen is otthon volt. belátható, hogy volt feladat bőven.”

Nagy nemzetközi tapasztalatának, széles látókörének, nyelvtudásának (angol, spanyol, német) köszönhetően 1993-1997 között Buenos Aires székhellyel Argentína, Paraguay, Uruguay nagykövete volt. Ez számára ugyan szakmai kitérőt jelentett, de diplomáciai szolgálatával is öregbítette Magyarország hírnevét, imázsát. Tisztelői, barátai 15 év múlva is megbecsüléssel emlékeztek rá, amikor halálhírért közölték 2012-ben az Argentínai Magyar Hírlapban.

Majd 1998-2008 között nyugdíjasként – kisebb megszakítással – ismét szakmai munkát végzett, a területrendezésért felelős minisztériumokban dolgozott. 2000 júniusa és decembere között a környezetvédelmi miniszter kabinetfőnöke volt.

Életének utolsó aktív éveiben a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (NFGM) Területrendezési és Településügyi Főosztály munkáját segítette. Szakmai és diplomáciai tapasztalatát felhasználva „szürke eminenciásként” ellátta a főosztály nemzetközi kapcsolatokból eredő feladatait, kezdve a külföldi kiutazások tervezésével összefüggő adminisztrációs jellegű feladatokkal egészen a nemzetközi kapcsolatok kiépítésének stratégiai meghatározásáig. Adott esetben minisztériumi felhatalmazással képviselte az országot számos rangos nemzetközi szakmai szervezetben, a szervezet jellegétől és a végzendő feladattól függően, mint bizottsági elnök, titkár, munkabizottsági tag vagy koordinátor.

6 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól

7 Részlet a 2013. december 17-én a BM-ben tartott dr. Misley Károly emlékülés bevezetőjéből

A Pro Régió díj átvétele 2009-ben (<http://epiteszforum.hu/galeria/a-2009-evi-ybl-dijasok-es-pro-regio-dijasok/55579>)

Biztos ítélőképessége nagy segítséget jelentett a főosztály számára ahhoz, hogy a határmenti együttműködésekkel, az európai uniós kötelezettségekből, valamint egyéb – minisztériumi vagy kormányzati szintű – egyezményekből következő feladatokat a jelentőségüknek megfelelően, és a magyar érdekeknek leginkább megfelelő módon szervezze.

Hatékonyan és eredményesen képviselte Magyarországot, a területrendezésért felelős minisztériumot 1998-2008 között az Európa Tanács Területi Tervezésért Felelős Miniszterek Konferenciája (CEMAT) Főhivatalnoki Bizottságában (CEMAT-CSO), valamint az Európai Területi Tervezési Megfigyelő Hálózat, az ESPON Program munkájában. Mindkét szervezet meghatározó jelentőségű tevékenységet folytat az európai országok területi tervezési gyakorlata számára. A CEMAT által kidolgozott irányelvek az európai kontinens fenntartható fejlesztését segítik elő, az ESPON Program által létrehozott nemzetközi kutatói és tervezői együttműködés és területi információs bázis pedig az európai területi politika számára ad reális képet a területi folyamatokról. Tevékenységének elismeréseként, a CEMAT 40. évfordulója alkalmából – a Konferencia Moszkvában tartott ülésén – a Konferencia Emlékérme kitüntetésben részesült.

Aktív közreműködése mellett születtek meg olyan nagy jelentőségű szakmai dokumentumok, mint például a Tisza vízgyűjtő területének hosszú távú területfejlesztési és -rendezési koncepciója, amelynek készítését Magyarország, Románia, Szerbia, Szlovákia és Ukrajna részvételével létrejött Tisza Vegyes Bizottság irányította.

2000-ben, tizenhetediként kapta meg az Ormos Imre-émlékérmet^a, e rangos kitüntetést eddig 32-en kapták meg. Erre a kitüntetésére igen büszke volt.

Az Ormos Imre-émlékérmet a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Tanácsa alapította a Táj- és Kertépítészeti Szak megalapításának 25 éves évfordulója alkalmából 1988-ban, évente 1-2 személy kapja. Az Emlékérem azon kiváló tájépítészek életmű-díjává vált az alapítás óta, akik a tájépítészeti szakterületeken kiemelkedő oktatási tevékenységet folytattak, tudományos eredményeket értek el, szakirodalmi, tervezői, építési vagy egyéb gyakorlati munkásságuk országos vagy nemzetközileg elismert, valamint kiemelkedő szakmai-közéleti, avagy szakigazgatási tevékenységet folytattak.

Misley Károly, mint nyugalmazott államtitkár a PRO RÉGIÓ DÍJ-at 2009-ben akkor kapta, amikor végleg befejezte szakmai hiva-

Hannover, CEMAT Konferencia 2000. Misley Károly és Visy Erzsébet.
(Fotó: Gerzánics Annamária)

tali tevékenységét. A díjat dr. Szaló Péter akkori területfejlesztési és építésügyi szakállamtitkár adta át. Az indoklásban ez áll:

„A VÁTI Tervezési Irodájának vezetőjeként, majd a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium közigazgatási államtitkáráként irányította a környezetorientált területrendezési tervek előképének tekinthető regionális tájrendezési tervek készítését. Hatékonyan és eredményesen képviselte Magyarországot a Területfejlesztésért Felelős Miniszterek Konferenciájának irányító bizottságában, valamint az Európai Területi Tervezési Megfigyelő Hálózat, az ESPON Program munkájában.”

Oktatói és publikációs munkássága, civil tevékenysége

A Kertészeti Egyetemen és jogutódjaival mindvégig kapcsolatot tartott, több mint harminc évig oktatta az egyetem hallgatóit. Kezdetben üdülőtáj-tervezést (1970-1992), majd környezetpolitikát tanított, a BCE Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék címzetes egyetemi docense volt. Tanítványai a mai tájépítészek meghatározó és vezető szakemberei. Úttörő szerepet játszott a tájtervezés elfogadtatásában. A hazai tervezési gyakorlatban irányítása alatt fejlődött ki és vált általánossá az önálló tájtervezési szakági tervezés. Egyedülálló szakigazgatási, szakmapolitikai tevékenységet fejtett ki.

Tanított a BME Építésmérnöki Karán is kert- és tájépítészet, 1979 és 1982 között.

Meghívott előadója volt több külföldi intézménynek, Németország, Ausztria, Kuba, Norvégia, Argentína és USA egyetemein környezetvédelemmel kapcsolatos tárgyakat oktatott sikerrel.

Igen gazdag publikációs munkásságát teljességgel eddig nem összegezték, ezek fő témái a tájvédelem, a terület- és településrendezés, a környezetvédelem. A fellelhető adatok szerint:

- mintegy 10-12 könyv szerkesztője, társszerzője, lektora volt;
- több tankönyv, egyetemi jegyzet, tankönyv-rész, módszertani segédlet megjelenése is a nevéhez fűződik szerzőként, társszerzőként;
- tanulmányainak, kutatásainak közreadása, cikkeinek száma is jelentős (több mint 100 közlemény, szakcikk);
- azon terület- és településrendezési tervek száma, amelyeknek szakági tervezője volt nagyszámú, beleértve felelős tervezői munkáit is.

Néhány kiragadott példa publikációs munkásságából, a teljesség igénye nélkül:

⁸ http://hu.wikipedia.org/wiki/Ormos_Imre-eml%C3%A9k%C3%A9rem

⁹ Forrás: <http://www.odrportal.hu/kereso/index.php?stype=author&q=%22Misley+K%C3%A1roly%22>

CEMAT konferencia Emlékérem 2000 (http://tajvedelem.uni-corvinus.hu/index.php?id=18516&tx_ttnews%5Btt_news%5D=8162&cHash=41bd90bd866a15226bf6dfab24c7d67d)

A *Kemping tervezés, építés, üzemeltetés* könyvet nemcsak szerkesztette, hanem „A kemping mint kert” című fejezetét ő írta, a *Magyar-spanyol/spanyol-magyar urbanisztikai szógyűjteményt* Keresztély Györggyel együtt szerkesztette, a *Mérnöki kézikönyv 3. kötetében* a területrendezés és a településüzemeltetés környezetvédelmi feladatai c. fejezet írásában szerzőtársa Dr. László Tivadar volt. Továbbá szerkesztőként/társzerkesztőként jegyzi *A környezetvédelmi alapismeretek, Lake Balaton (Balaton)* könyveket is.

A *Városépítés*-ben cikket írt – többek között – Kuba városrendezésének fejlődése 1958 és 1967 közötti időszakáról, a tájvédelem értelmezésének kérdéseiről, táj- és kertépítészetünk felszabadulás óta való fejlődéséről (1975. évi cikk), az üdülőtájak tervezésének tapasztalatairól, a területrendezési tervezés, mint a tájvédelem speciális eszköze témáról, Békés megye környezeti értékeinek megóvásáról. Foglalkozott továbbá írásaiban az üdülőtáj tervezés és a Balaton üdülőkörzet (*Településtudományi*

Balatonföldvár, Galamb sziget 2007.(fotó: Pap Klára)

Túristvándi, az Öreg Túr 2006. (fotó: Pap Klára)

Közlemények), a környezetvédelem és falu (*A falu*), a település és környezet (ÖKO/Ökológia*Környezetgazdálkodás * Társadalom) összefüggéseivel. A *Falu Város Régió*-ban megjelent publikációinak témái: a mezőgazdasági termelés és az emberi környezet, a környezetvédelmi követelmények érvényesülése a területrendezési tervekben, kezdeményezés a Tisza vízgyűjtő területének fenntartható fejlesztésére (Dr. Tompai Géza társszerző), a fenntartható fejlődés területi dimenziója, a „Ljubjanai Nyilatkozat” (Dr. Tompai Géza társszerző).

Elkötelezettje volt a civil szerveződéseknek, ezen szervezetekben aktívan tevékenykedett, alapítóként és tagként több közéleti tisztséget is vállalt. Elnöke volt a Magyar Állatvédő Egyesületnek, a Magyar Természetbarát Szövetségnek két cikluson keresztül (1992-1996), a Gellérthegy-védő Egyesületnek (1992-1995), a TÁJÖKO Tájgazdálkodás-Ökológia Alapítványnak. A Magyar Tájépítésszek Szövetsége jogelődjének, a Magyar Kertépítésszek és Tájrendező Szövetsége (MKT SZ) első elnöke volt 1991-94 között. Az MKT SZ alapító elnökeként megteremtette a szövetség működési kereteit, és megerősítette a magyar tájépítésszek kapcsolatait a Tájépítész Világszövetséggel (IFLA). A szakmai civil szervezetek mellett más egyesületekben is vállalt szerepet: tagja volt az Argentínai Szent Márton Lovagrendnek, valamint alelnöke az első világháborús magyar hagyományörző szervezetnek a Magyar Monte Grappa Baráti Kör Egyesületnek.

Misley Károly az ember, az Emléklés

Külön kell szólni Misley Károlyról, az emberről. Nagy szakmai tudása, hazai és nemzetközi tapasztalata szerénységgel, humánummal, emberséggel, közvetlenséggel párosult, munkatársait partnernek tekintette. Ha főként egy leendő új munkatárssal beszélt, nem az illető múltjáról érdeklődött, hanem a jövőbeli elképzeléseiről faggatta. Ez azokban az időkben nem volt tipikus, megszokott.

Egyéniségére jellemző a három magyar könyv, amelyet magával vitt diplomáciai kiküldetésére: Károli Gáspár bibliáját, Madách Imre: Az ember tragédiáját és Gyóni Géza verses kötetét.

Egykori kollégái, tanítványai, barátai 2013. december 17-én Misley Károly Emlékülést¹⁰ tartottak a tiszteletére a Belügyminisztériumban. Az ülés első részének témája az Európai Táj Egyezmény végrehajtása volt, ahol Maguelonne Dejeant-Pons, az Európa Tanács Kulturális Örökség és az Európai Táj Egyezmény

¹⁰ Az Emléklésről további információk : <http://tajepiteszek.hu/dr-misley-karoly-emlekules>, http://www.uni-corvinus.hu/?id=36377&tx_ttnews%5Btt_news%5D=18050&L=1

Balaton, Tihanyi félsziget 2007. (fotó: Pap Klára)

Titkárság vezetője adott elő, felidézve Misley Károly ebben való fontos és meghatározó szerepét. A továbbiakban Dr. Kiss Gábor és Dr. Illyés Zsuzsanna tartottak előadást. A tájtervezés integrációjának lehetőségeiről Dr. Dömötör Tamás, Pádárné Török Éva, Barkóczi Zsolt, Dr. Szilvácsku Zsolt, és Hamar József beszéltek.

Majd kerekasztal beszélgetés formájában Dr. Ligetvári Ferenc moderálásával bemutatták Misley Károly munkásságát (Dr. Csima Péter, Keresztes Sándor, Dr. Szaló Péter, Dr. Tompai Géza, Magó Erzsébet) és megidéztek Misley Károlyt, az embert (Csete György, Dr. Gellérthegyi István, Dr. Gerzánics Annamária, Morvay István és Szabó Péter).

Az emlékülésen ott volt – többek között – testvére Mőcsényiné Misley Éva asszony és Prof. emeritus Dr. Mőcsényi Mihály is.

Dr. Gerzánics Annamária tájépítés¹¹, egykori tanítványa, majd kollégája így idézi meg Misley Károlyt, az embert:

Károly verhetetlen volt a kapcsolatépítésben, és a kapcsolatok, barátságok megtartásában is. Számára nem volt elveszett kapcsolat, és nem voltak összebékíthetetlen felek.

1983-ban az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal Környezetvédelmi Főosztályán dolgoztunk, és nem volt felhőtlen az együttműködésünk az általános tájvédelem területén társfelelős Természetvédelmi Főosztállyal. Egy alkalommal, amikor éppen az egyik természetvédelmi területet látogattuk meg, készítette el rólunk – és adta át a természetvédőknek kedves ugratásként, ha úgy tetszik: baráti jobbként – az egyik legkedvesebb („a természetvédelmi címerállatos bőgő felavatós”) közös képünket: „A magyar természetvédelem reklámarcai” címmel.

Humorát és a lényére jellemző derűt – egyben a megbocsátásra való képességét – őrzöm abban a félmondatban, amit akkor mondott, ha valakire – többnyire okkal – haragudhatott volna: „...hááát, nem ezért szeretjük!”

Argentínában nagykövetként ő hívta – a résztvevők visszaemlékezései szerint: sikerrel – először közös 56-os emlékezésre a magyar emigráció három különböző korszakban kitelepült, és a társadalom különböző rétegeit képviselő tagjait.

A kapcsolatok megtartásában nem halványuló emlékezete segítette. Éppen úgy ápolta nagyapja (az olimpiai bajnok Bauer Rudolf) emlékét, ahogyan a Magyar Monte Grappa Baráti Kör keretein belül az első világháborúban az észak-olasz hadszíntéren elesett magyar katonák emlékét is. Ez utóbbi szerepvállalása különösen jellemző volt rá. Minden évben augusztus első hétvégéjén összegyűlnek a Monte Grappán olaszok, osztrákok és – az egyesület jó-

voltából – most már magyarok is, abból a célból, hogy az egykor szemben álló felek együtt tisztelegjenek a hadszíntér ezen szakaszán elesett több, mint húszezer (többségükben ismeretlen) katona emléké előtt. „Mert az áldozat, amit hoztak, és a veszteség, ami a halálukkal keletkezett: közös...”

Dr. Misley Károly öt évtizedes szakmai pályáját szinte lehetetlen röviden összefoglalni/összegezni. A tájtervezés hazai elfogadtatásában játszott úttörő szerepe mellett a táj és települési környezetvédelem komplex kapcsolatáért, a településrendezésért is sokat tett. Fontosnak tartotta a jövő nemzedékének oktatását, hitt a civil szervezetek erejében, személyes példájával bizonyítva ezeket. Embersége, szerénysége, nagy szakmai tudása, hazai és nemzetközi tapasztalata, szakmai igényessége humánummal, határozottsággal, nyitottsággal párosult.

Összeállította:

Zábránszkyne Pap Klára

okl. építészmérnök,

okl. városépítési-városgazdasági szakmérnök

Források:

Önéletrajz

Dr. Gerzánics Annamária, Magó Erzsébet, Dr. Tompai Géza, Dr.

Dömötör Tamás kézirata, anyagai

Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft.: szakmai folyóiratok, anyagok

Tihany, Bencés Apátság a levegőből 1974. (<http://www.fortepan.hu/?view=query&lang=hu&q=tihany&x=11&y=10>)

¹¹ 2013. évben 31.-ként kapta meg az Ormos Imre-emlékérmét